

Titel: Notes, [MTG] 125-1510

Citation: "Notes, [MTG] 125-1510", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_125-shoot-workidacc-1992_0005_125_MTG_1510/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Foredlæs. over glossematik 20/9 38.

1

Som ileden t og a sprteorien & darm a glossikken omfatter t. fh ml sprtet & sprfandt & dereft ngdsden a a skelne ml den ene spraket & spret som istit, & if spret som istit ml uisis & norm. ~~Den~~ skitli paabegytes en fastsaett a sprteorien opgave: sprteorien hodopg maa va a finde en met, hvr man kan skelne ml norm & uisis, ml det "vesli" & det "uvresli" i spraget, hvr folaa del, som f spret er vesli/uvresli, centralt ~~er~~ perifer, overordnet / underordnet. Vesli/uvresli ik abo, men vel begreber. "Vesli" = det, som ik kan forklares indfra ik-spr faktorer, men som taar i sin bst & i sin fandt maa roge sin forklar i spraget selv.

Det gelder at er 1° det konstante bag variationerne (lyd- & bet-varianter), 2° del bag kplexerne. Fordætn f er et endeligt antal eler, & det lavest mul antal eler. Reduktions-principet & simplicitetens princip. Opfatte de forefindne uker som kplexer: hvom ord kan vises at va kplexer af lyd et begreb, saals dsaa a begr. Gelder er aa det groske & fonet spr.

Den indt met er ikke ik, men beskriver: deskriptiv. Fulæren ^{a total} hvist t fandt læren, men (i blif som fr p delt, fr fast, ind af lat kastyp) forklaren a fandt læren thi netop om hvors t total læren.

Man blir starende v uisis, v det saak faktisk forefindne. Men dt er ist kun i kraft a normen, den abstraktion som er en realitet. Met er induktiv i st f deduktiv: i st f a utlær det spec a d alm (varionerne a d stante) spr man a maa t alm-begreber (det stante) ind fra d spec (varionerne) & maangles ffli et fast stelpne & et obj krit: Skal et git ind regnes t d ene el d 2. kl? Ex. hind, rose, farver. Idelen blir vilk & utikker, for der er hoger & fkke per alle ledter; ing krol for om idelen er den rigtige.

Vilde tall naermre om den modsetn ml met & ded met. Thax roge, at met blize er aprior i st. f. empir.

Fundam. over glossematik 20/9 38.

2

~~(det konstante) vil ha det specielle (variationerne) og mangler fuldst. et fast udtryk
provisori og et objektivt kriterium: Skal et givet udtryk regnes til den ene eller
den anden klasse?~~

den eneste mulighed er at opstille vilkårlige klasser. Metoden blir heres
provisori i st. f. europ. klassificering beror ikke paa erfaring, men paa
vilkaarligt opstillede kriterier, der postuleres som værdi, uden at man kan
bevise, at de er det. Det konstante bag variationerne kendes ikke, men uden et
fast holdpunkt kan man slet ikke sige, om man opstiller derfor i mangel af bedre
a priori nogle konstanter, som man paatrænger materialet.

Ex. vil vi finde senere. Men et meget velkendt ex. er grammatikalske kate-
gorier, de klasser hvori man inddeles det grammatiske stof. Ofte nok berotteret,
men aldrig for alvor afsløret. Kat'erne afgrænses vilkaarligt og defineres enten
itales, eller defineres uimpræcist, eller defineres ved kriterier, der ikke har nogen chance
for at være af epul. art. Subst. = navne paa ting og hvad der tænkes som ting;
verber = betegnelser for virksh., tilstand, overgang og forhold — prep. = forholdord
= rum-, tids- og andre forhold. Def. af pronominalt statigt stordykt. Og hvad
hører til pronominet? Den ene regner hertil hvad den andre regner til talord
eller artikler. Inddel. af pronominer: ubestemte (man), distributive (hver), univer-
sale (al), negative (ingen). Inddeling af adverbier i steds-, tids-, maales, grad-,
spørge-, ganske-, udtrykks-, forbindelses-, indregnings- og formodnings-
Er vokaler en klasse? Er der en lokaliv i latin (Athenis, domi, Tarenti, Carthagini,
Babylone)? Ablativerne: Herculens, militib, quindecim, mactens, prociis ....
sē castris tenēbat militib, venire omnibus copiis mactens. Hærens ablativ.
Litter udtryk, der fuldkommen mangler faste holdpunkter.

Vokal, konsonant (hyphet ligstig grundingsord); relativ bestemmelse, stavelse; morfem, semantem (franske prepos.; Madvig og de Boer; Meillet); scturug (139 definitioner samlet af J. Ries 1931, senere flere); selve enhederne og det rent kvantitative moment (hvilke og hvor mange: er [S] en enhed i dansk? sp.; hvor mange trykaccenter er der?); indlængen i lydlore, formulere, syntax og lexikon.

Der maa siges indlænger og definitioner, der besvar paa spregt selv.

Inmanent = eksakt metode = den rigtige metode, fordi objektiv, og fordi den gir endelige resultater ud fra et fast grundlag.

Kidit en transscendental og apriorisk indikativ omrbeskrivelse.

Aprioriske hovedsynspunkter: 1° logisk, 2° fysisk, 3° psykologisk, 4° sociologisk.

Men hver af dem kien relativ berettigelse. Mangler hovedsynspunktet: det længstste. De andre syntetiske og ite bodelims, men blot uordnes d' langv.

Hinder ikke, at man med held kienud sigge efter omvaerde, der er vresens-beslagledt med spregt. Ellvert begyngsystem: Semioologi: Fast relation mel. et udtryk og et indhold: ^{egenskaber og uindtryk (sp og psp);} semiotik og semiotik og semiotik, for saa vidt de er deskriptive; en hel del samfundsinstitutioner: klædedragt (byge-, fest-, arbejds- og hjemmedragt; uniformer; folkedragter: alder, kge, gift, ugift, fraskoth, paufin), mode = uous;

rituelle handlinger og ceremonier (bryllup og begravelse; hylgemes, hvor moden ysaar skifter i liv og sted). Spregt er det semioologiske system, det hvileet alle gode lar p' overgatte. Det fundamentale. Der findes intet samfund, der ikke er semioologisk opbygget. Samfundet er et semioologisk faktum, og det vil sigge et spregt, fordi det altid kan omsattes i spregt form. Sociologiskernes tesis skal vrenbes om i ikke af forbindelse f sp, men begrebet forbindelse f sp. Græssem loy ite mel det ind & det vor, men mel sproget & omvaerde. Det maa uous bstrækt t at erk en norm.

Fordi intet forhold til begrebet

Flers og glossatik 20/9 38.

✱ 4

Strukturaliteter og de semiologiske systemer. Men sproget synes det mest differentieret. Her er sproget nykelt ind i en valdelig sammenhang, som overflødigvis transscendental og apriorisk udgangspunkt. En funktion og et indhold og et udtryk. Men sproget må studeres i sig selv, udeløst for det er det fundamentale; skridt af de andre semiologiske systemer, endnu uopdyrket, ligger men nytte af samarbejdet end længerevidtken gpr.

~~En~~ En gang skabt, vil længerevidtken metode kunne undersøges til beslægtede områder, til semiologien og dermed til en væsentlig del af sociologien, eller den humanistiske vidst i alene.

En sprogteori, der søger at grundlægge en almen semiologi omkring sproget som centrum, og som til dette formål følger en immanent, empirisk og deduktiv metode, og ved hjælp af den adskiller norm og virus, betragter sproget som en funktion og et indhold og et udtryk, og ~~gennem~~ under iagttagelse af simpelhedens princip reducerer sprogets bestand til det mindst mulige antal elementer. En sådan sprogteori er det, jeg kalder glossematik, og hvortil jeg i det følgende skal give en systematisk fremstilling.

Glossematikken står i sig selv metode i modsætning til den klassiske lingv. Giv ikke her en kort-kort fremstilling, men lad dette følge bagefter.

Kl. 10 Fast procedure. System af definitioner, axiomer, teoremer, principper, operationer (faste kriterier; flora).

Kig som
den grund-
lag heraf
søger at
forklare
proposan-
dringens
ind fra
sprogtilstandens

Plan over glossik 20/9 38

- I Plan: I Stedh.: de nyldele alur firdættu
- II Procediure
- III Anver a proceen
- IV Typologi (højre normer; glossiske erfhyper mht sprobygg; ik blot en tekniske, men esaa en vish; ik blot høttu man bar sig ad en at esk sandheden, men esaa fogg paa at vise hvad den sandth er)
- V Evol (fandtlare pgeta blaudtlarens norm- & vish- esk; glossiske erfhyper mht profandr)
- VI Teori: def opstilt a proceens teor firdættu, d endli nyst a def, ax, teorier & princ, samt sik a meten.
- VII D gloss met i sem (andre tegnygler end sproct).

Im kapitel som i bogen, saa a vi k g over t den, saa m d utkuur.

Kinn I: Stedh, dzyt not aled, fil histor-krit.

Men mener det uper at gøre uelov iledh not mere elementar og i visse les samfætn. men uforlij end i den trykte fortill.

~~Norm~~
~~destruktor, sprogstruktur, profandens~~

fx samfundet, tendenser

Profandr kik flere utdømm ut fra ik-epul faktorer, men ma flere isent ut fra gotslandu, sproct aue dispositioner.

Till blir firdættu f fandtlarens.

Geldr at faa titanden stelt saale, at de epul aarsage + epfandrene kan isol & forbrage: det vesh; den opavirkli kome.

Mht (varianter) og vane (stabil). Norm og vish (= del, der kan variere ifor den tstand; varianter & komplekse)
Variationsbrukt, mæltar. Høffe & lavre normer. I ind vish titand t at esk en norm
Redprinc & simple princ.

Spun.

Flem og glosser 20/9 38

§4: Form & substans. (Forhattedes lednen med
Være grundbegreber v den fløb anal.)

Materiale: text (skreven, talt....), ~~skrevet, talt, ...~~

Texten kan analys i størrelser af forskell udstrækkn: Bøger, kapitler, paragraffer, perioder, sætninger, ord; bogstaver eller lyd. Holdt mig t trad begreber, udef, vage, omstrukt.

Men nedadstigende anal altid mulig. Nogeten ik fløb at def de enkelte trin paa stigen. Bliir stærende et vilt sted for at forhøve non væski træk, som er føls f alle de trin, vi vil være t at opstille. Bliir stærende v ^{fløb} bogstavet, "oplyggen", for det er de mindste størrelser, man har vil har regnet m (men redpinned fører t at et enkelt a endnu mindre udstrækkn). ^{Størrelser} kaldes taxemer. k/a/t. (glossemer)

Men inden vi ser nærmere paa tax. være også opm paa, at vi har foresat at opstille idelsu afgrænsede trin. En text (bortset fra særlig) vil altid kii idels i et ih & et utk. Udtk (saals som vi fløb har tænkt os det) oplydene & bogstaverne, ih er de begreber et fobill, som er knytt t den ^{mening} "belydn"; men heri knytt en del rke popul & trad misfor, som j ik gudes at vække assoc om.

Klar at en txt, fx hele den da litt, ~~kan idels i ih & utk. det er~~ kan idels i ih & utk. det er 2 sider af enhver sædv txt. Gælder også bøger.... ord. ^{den idel er det, af spragel liges} Lydlaer, formlaer, symboler & lexikon aabbar en idel, et retre ^{andre fremmed ord (se bnf)} fald paa idel, i mere end een dimension. Behøver ik, & kan helt ik, gaa ind paa det nii uden yderl firdatn; men den simpleste idel være ikof ik overs, & det er ubestridt. dx.

Fleem glossik 20/9 38

den består a enhed, der sluker sig t haend som led i en kæde: 000. Derfor, ^{flexion} flexion.
 En tekst har den ejdlh, at den følger i en best retning. Vden har et fløb, den er et fløb.
 Talem følger i tid, skriften følger paa linjen, ^{lineær} lineær, ^{typerne} typerne... ordene, helt ned t taximorne
 man kan i 1 el 2. orden i et haend, ^{andere kæder, dannet af fløb} (1) k, 2) a, 3) t. Vi er vant t at anskue det horisontalt,
 vandret, hv der ertort hobaglig hænger om en at vor skrift er hor. Men det er sig usikkert,
 en tekst kan læse godt anskues vert., lodret, & de findes paa folkeslag, der skriver vert.:
 den kin & den mong skrift. A vi er vant t at anskue en tekst netop hor, er altsaa
 en hfalsh. Men hv enten vi anskue d hor el vert, anskues vi d ~~som~~ som et fløb.

det værl er ik at de kær efter haend i en best. ord. D geld nogle af dem, & det
 gælder natvis om bogst...ord. Tryk & tone ^{optræder} optræder som ^{de} de lyd, som de ledsager. Skiftetymorne:
 ik saa det at efterse et best ord. Men det værl er, at i en ~~skrift~~ ^{skrift} ~~skrift~~ ^{skrift} kæde
 optræder de betragt ^{en gruppe af, lig} stoffer ^{angives som} som. V et fløb ^{at} ~~for~~ ^{at} ~~visse~~ ^{stoffer} ~~optræder~~ ^{som} som.
 ses klarst v at sets i rel t sin modsetn. de, som kan staa paa sin plads i kæden:

<p>mat f e d g i j k ø n p r s v</p>	<p>mat f e d g i j k ø n p r s v</p>	<p>mat f e d g i j k ø n p r s v</p>	<p>mat f e d g i j k ø n p r s v</p>
--	--	--	--

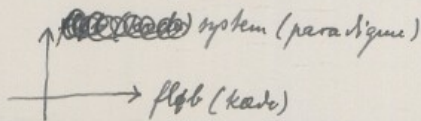
Optraer ik om, men skiftevis, alternativt paa den ^{betragt} ~~betragt~~ ^{betragt} plads i kæden. de udgør
 ik ~~et~~ en kæde, men et paradigme. Lisom sauml kæder udgør et fløb,
 udgør sauml par. et system. V et ~~fløb~~ ^{system} ~~for~~ ^{at} ~~visse~~ ^{stoffer} ~~optræder~~ ^{alternativt} ~~ik~~ om; v et fløb... som & ik altem.

Flam glomte 20/38

8

to axes,
 labbar 2 motsatte synsvinkler, som krydser hinanden, & som som udgør det, som
 man har kaldt den spr. mekanisme. Her & vest vilkaar, men nat at austeine vinkelret,
 el udgørende et koordinatsystem:

Den struktur er ikke begrænset til sproget, men findes paa mangfoldig anden omver.
 forbannevoerne & skidender. ~~Et hvert~~ Et hvert med a hvost brug, der kan
 optrae som, kan gøres til gsh f ds 2 synsmaader.

Et spr flgt kaldes synlagmatik, et spr system en paradigmatik. (Tilføjis paa
 ajerne.)

Klar, at det kun drejer sig om den maade, man austeiner tagen paa. Ajerne er
 kun 2 austeinaader, 2 synsvinkler osv som sag. de, der ~~optrae~~ optrae i sin flgt, optraer
 ogsaa i sin system. forbannevoerne, skidenderne, ordene, tagemeerne. Paa by axes er
 stjerneve defede v (paa en namme anden maade) at vare styret ombyttige.
 Paa fx kat tak, lisa ord... byer. Kant. 7 by kan man i st f en betragtet
 (ka ak, ta at,)

Stør ~~brønde~~ ^{brønde} en ~~anden~~ anden stør frem paa den betragt større plad, enten fra sin
 par el fra sin kade, enten i distans el ktakt.

Betragter vi syntikken & paritken i dens helh, alkaa heli det spr flgt,
 styret a al de byer vi kendes paa sproget, & heli det spr system, snvet a alle de

Fleem glossik 20/9 38

9

stjerner, spred rummer, kort sagt betragt vi e gvr i ds helh, blir d liggld, om vi
anskur en gin ombytn som e pmüt el som e kmüt. Om stjernen hentes frem fra e 2.
plads i syntikēn el fra en 2. pl i parikēn. Følken ml pmüt e kmüt er asaa flig:
liggld, & v kald d müt.

Gæld es d første trin: ih e ite ka askis som optrende sm, som 2 storkæd,
l som optrende alteru (d ka ml optre hv f sig), som 2 plauer. Vi hr tal om d s 2
pl, fdi prakt navn.